

Phương pháp giáo dục học sinh cá biệt ở tiểu học hiệu quả

Giáo viên chủ nhiệm là người quản lí, giáo dục toàn diện học sinh một lớp. Để làm tốt công việc đó người giáo viên chủ nhiệm phải nắm bắt được đặc điểm tình hình lớp thật cụ thể, sâu sắc qua việc tìm hiểu về học sinh lớp mình qua nhiều kênh thông tin. Trong quá trình giáo dục, người giáo viên chủ nhiệm cần phối kết hợp, lên hệ thường xuyên với phụ huynh học sinh, với giáo viên bộ môn, đi sâu đi sát lớp chủ nhiệm. Với những học sinh có ý thức học tập, tu dưỡng thì công việc của người giáo viên chủ nhiệm sẽ nhẹ nhàng, còn đối với những học sinh chưa ngoan, những học sinh cá biệt đòi hỏi người giáo viên phải mất nhiều thời gian công sức hơn cho công tác chủ nhiệm. Là một giáo viên từng làm công tác chủ nhiệm tôi xin được trao đổi một vài kinh nghiệm của mình trong công tác giáo dục học sinh cá biệt.

Thứ nhất: Không nên có cái nhìn kì thị với các em

Đây là điều đầu tiên mà các thầy cô cần nắm rõ khi giáo dục các học sinh cá biệt. Là người giáo viên, chúng ta không nên có cái nhìn kì thị, thái độ khó chịu, ghét bỏ, coi thường hay mắng nhiếc học sinh cá biệt trước lớp. Không nên cố gắng dò xét chỉ để tìm thấy lỗi, hay thấy những mặt xấu của các em. Không nên gọi các em là học sinh cá biệt nhiều lần, đặc biệt là trước lớp, trước mặt người khác, đồng thời cũng đừng tách các em ra khỏi lớp hay cô lập các em trước lớp. Vì những điều này chỉ làm trầm trọng thêm vấn đề mà thôi. Các thầy cô cũng nên biết rằng, ở độ tuổi tiểu học, các em vẫn chưa hình thành được nhân cách của mình, các em chỉ là những học sinh chưa ngoan và cần được giáo dục. Vậy nên, đừng kì thị các em vì các em luôn cần ta giúp đỡ.

Thứ hai: Quan tâm và gần gũi hơn với các em

Cái gì cũng có lý do của nó, không phải tự dưng khi sinh ra con người ta cũng đều trở nên xấu xa cả. Và đối với trường hợp của các em học sinh cá biệt cũng vậy, chắc chắn là vì nhiều yếu tố tác động nên mới khiến các em như thế. Các thầy cô cần tìm hiểu nguyên nhân, để từ đó đưa ra cách tiếp cận phù hợp cũng như có sự quan tâm và gần gũi hơn vì thấu hiểu về những chuyện mà các em

gặp phải. Để thực hiện tốt điều này, chúng ta có thể chia học sinh cá biệt thành các nhóm sau:

- Cá biệt - học lực yếu, vì các em bị mất kiến thức căn bản ở lớp dưới
- Cá biệt - học yếu do các em được bố mẹ nuông chiều, ham chơi, lười học, không học bài, bị bạn xấu rủ rê sa đà
- Cá biệt - học yếu do hoàn cảnh gia đình khó khăn
- Cá biệt - học yếu do cha mẹ li hôn, thiếu thốn tình cảm gia đình

Tóm lại, các thầy cô cần có sự quan tâm gần gũi, tìm hiểu rõ về các học sinh cá biệt. Vì đa số các em đều rất cần một điểm tựa tinh thần tin cậy để có thể bộc bạch, sẻ chia, cũng như tâm sự những khó khăn, những nỗi niềm riêng tư thầm kín. Thầy cô sẽ trở thành người bạn lớn của các em, luôn luôn lắng nghe, luôn luôn thấu hiểu. Người GVCN nên biết lắng nghe những tâm sự của các em và cũng nên giữ kín những tâm sự đó để các em tin tưởng mà bộc bạch. Hãy nhìn các em bằng ánh mắt của người cha, sự nhân từ của người mẹ, sự gần gũi, cảm thông của những người anh người chị, sự thân thiết của những người bạn.

Thứ ba: Thầy cô hãy nhẹ nhàng phân tích những ưu khuyết điểm, những đúng, sai trong nhận thức và hành động của các em, hãy giúp các em nhận ra lỗi lầm của mình và tạo cho các em cơ hội, thiện chí sửa chữa. Không nên la mắng các em, đừng biến lớp học thành địa ngục đừng để giờ sinh hoạt thành một giờ “tổng sỉ vả” học sinh cá biệt và đừng để học sinh nghĩ cứ gặp thầy cô là bị la mắng, trách phạt, truy tội. Khi cần có thể gặp riêng các em để nhắc nhở, trao đổi.

Thứ tư: học sinh cá biệt dù khó giáo dục đến đâu thì bên trong các em vẫn luôn tiềm ẩn những nhân tố, những phẩm chất tích cực nếu có phương pháp đúng chúng ta vẫn khơi dậy để làm thức tỉnh các em, khôi phục niềm tin cho các em để các em thấy rằng mình không kém cỏi, không phải là “đồ bỏ đi”, để các em có thể vứt bỏ được sự tự ti, mặc cảm, chủ động hội nhập với các bạn và tập thể lớp. Hãy tìm ra điểm mạnh của các em để có thể phát huy vì đa số các

em sự sĩ diện là rất lớn. Có những khi cần phải giao việc cho các em làm để khơi dậy trong các em tinh thần trách nhiệm

Thứ năm: Thầy cô hãy nhìn nhận vấn đề theo chiều hướng tích cực đừng nghiêm trọng hóa vấn đề, hãy tạo cho các em một lối thoát, một cơ hội để sửa chữa. Hãy tin tưởng sự chuyển biến của các em. Trân trọng những tiến bộ của các em dù là nhỏ nhất vì đó là cả một sự nỗ lực, cố gắng rất lớn của các em. Mạnh dạn biểu dương các em trước tập thể lớp, đừng tiết kiệm lời khen đối với các em vì một lời động viên, khen ngợi còn có giá trị hơn rất nhiều những bản kiểm điểm.

Thứ sáu: Hãy tôn trọng quyền lựa chọn, quyết định của các em trong phạm vi cho phép. Cùng nhau xây dựng nội quy của lớp, các em sẽ tự giác thực hiện vì nội quy đó do chính các em đưa ra. Không nên áp đặt thô bạo với các em, không xúc phạm làm tổn thương danh dự các em trước tập thể, thận trọng khi phát ngôn vì học sinh cá biệt rất nhạy cảm.

Thứ bảy: Thầy cô hãy cố gắng điềm tĩnh, biết tự kiềm chế vì học sinh cá biệt là một sự “thử thách” rất lớn đối với đức tính điềm tĩnh, tự kìm chế của mỗi giáo viên. Không nên nóng vội, không nên quá khắt khe, xử lý mạnh tay bằng những hình thức kỉ luật nặng nề, không nên thành kiến với các em, đừng nhắc đi nhắc lại nhiều lần lỗi vi phạm của các em sẽ dễ dẫn đến sự chai lì.

Thứ tám: Phải mềm dẻo linh hoạt khi giáo dục học sinh cá biệt nhưng lời nói phải đi đôi với việc làm. Xin đừng hứa suông, đã nói thì phải kiên quyết thực hiện, biết không thực hiện được thì không nói. Vận dụng linh hoạt theo phương châm “lạt mềm buộc chặt”. Dù gần gũi các em nhưng cũng cần giữ một khoảng cách nhất định của thầy, trò.

Thứ 9: Phối hợp chặt chẽ với gia đình

Điều quan trọng trong công tác chủ nhiệm là giáo viên cần phối hợp một cách chặt chẽ với phụ huynh học sinh trong quá trình giáo dục các em. Lưu ý rằng: khi tiếp xúc với phụ huynh học sinh cá biệt cần tránh cho họ sự tổn thương cần thiết. Thường thì những học sinh cá biệt sẽ hoàn cảnh sống đặc biệt, do gia

đình mâu thuẫn, cha mẹ hay cãi vã, hoặc là do các em thiếu thốn tình cảm, thiếu sự quan tâm cũng như chăm sóc từ cha mẹ và cũng có thể là do cha mẹ quá nuông chiều... với muôn ngàn lí do khác.

Mặt khác, cha mẹ luôn coi con cái của mình là thứ quý giá nhất, cho dù chúng hư hỏng, khó dạy bảo đến đâu... Cho nên khi nghe tin có giáo viên đến nhà thăm, hay điện thoại báo tin là bản thân họ lại không muốn tiếp, không muốn nghe. Và nếu có tiếp hay nghe điện thoại của thầy cô thì cũng với thái độ bực dọc, thậm chí là bất cần, vì mấy ai thích nghe người khác kể tội con mình. Vì vậy, khi tiếp xúc với phụ huynh, giáo viên nên đặt vị trí của mình vào trong suy nghĩ, tình cảm của cha mẹ các em để phân tích, lí giải thiệt hơn. Hãy cố gắng tìm hiểu những khó khăn của các bậc phụ huynh trong việc quản lí, cũng như dạy dỗ con em mình để cùng nhau tìm biện pháp giáo dục tốt nhất.